Ի ՄԱՀՆ ԵՐՈՒԱՆԴԱՅ Բ (1).

Ի Դեղամայ հրնչեն յափանց զինուց ահա ձայնք մահու,
Ծուփք մըրրկեալք իբր ըզգուժկաւ ըզռազմն ահեղ հրոչակել.
Դաշտք յերթեւեկըս բաբախեն զօրականաց անդ քաջաց,
Թրնդայ երկիր ի սասանել տրոփել ոտից որերոյն. —
Մանուկըն Մար ի Դարեհէ խրճամեալ, արդ զօրութեամբ,
Ըզհայրենիսն գայ ժառանգել զարքայութեան փառս Հայոց:
Փանդիռք Հայոց, որ միշտ երգէք դուք յաղթանակս ի քրնար,
Լարեալ զաղիս յերգ խրնդութեան Արտաշիսի ընդ գալուստ,
Պըսակ փառաց հիւսեալ նորին արքայական ճակատու,
Ելէք նմին արդ ընդ առաջ նուագելով յերգ զարքայն,
Եւ մաղթեցէք ի դարձ Հայոց թագաւորին փառս անմահ:
Հընչեսցեն օն երգոց բամբռունք, յաղթանակաց նուագածուք,
Ըզդարձ ի գահ թագաժառանգ Արտաշիսի կարդասցեն,
Եւ խրնդասցէ ի թագաւորն աշխարհն Հայոց համօրէն:

Այլ զի խըմբին ի պատերազմ, շառաչեն տէգք եւ ասպարք,
Զի ընդ երկուս բաժանեցաւ ի մարտ մահու տունն Հայոց.
Անցեալ սլացէք քաջքդ ի Հայոց առ Արտաշէս ի Դեղամ,
Զի Երուանդայ քաջք անդ ըզդէմ ունին Հայոց արքային.
Ի գունդագունդ սարսեն ահա վաշտից ափունք մահաւոր,
Թրնդաց աշխարհն ընդ քաջազուն թագաւորս իւր մարտակից: —
Այլ քեզ աւաղ, քաջիդ Հայոց, ըզքեզ լացցեն ողբերգակք,
Ցողբըս մահու փանդրռնահարք գիւրեանց քրնարս լարեսցեն.
Լացցեն ըզքեզ Արշակունիք ըզթագաւորդ ոգեսպառ,
Ցորոց ի գահ բրռնաբարեալ դու իշխեցեր մեղապարտ:

Ի գոչ զինուց վայրք անտառին արձագանգաց ի հազագս,
Սաղարթազեղ նըւիրական ծառք ի յաղմուկըս պարզին.
Ըզմահ քաջին ըզհրզօրին աշխարելոյ Երուանդայ:
Անձաւք լրնուն ի գոյժ ողբոց որպէս ի կոծ դըղրնչել,
Եւ ճանապարհք իսկ անտառին ըզնոյն հրնչեն ձայնատու.
Առ Բագուանին մեծ քրմապետ պատգամախօսն առ Երուազ
Ողբք ազդարար մահագուշակ յանկարծ ի յուսկն հասանեն.
Ցոր խրռովեալ քրմապետին անդէն ի սիրտ ազդեն դիք,
Ի սուրբ մեհեանս փութայ երթալ, արձանանայ առ թերափս,
Ըզգաւութեան հեղեալ բաժակ վասն ի մաղթանս արքային,

(1) Խայիպեան Ուսումնարանին աշակերտները այս տարի Բարեկենդանի օրերը ձեւացուցին Երուանդայ երկրորդի ողբերգութիւնը, որ այս ոտանաւորը շարադրող վարժապետին յօրինածն էր:

digitised by A.R.A.R.@

Ըզդիս հրզօրս միշտ զԱրտեմիս հարցաճելով զԱպողոն,
Անդ առ բագինս զաչս վայրահակ սուտ պատգամաց կայ ի լուր. —
Բագարանին ով մեծ աստուածք, դիք դուք հրզօրք երուանդայ,
Բարեյաջող տուք ըզպատգամս, ով վեհ աստուածք դուք Հայոց:
Շառագուճեալ քրմապետին անդ երեսաց շրջէր գոյն,
Մինչդեռ լսէր ի դից իւրոց խօսել մահու ըզպատգամս.
Զրգէր յայնժամ զաչս իւր ի կոյս նրւիրական սուրբ վայրաց,
Ըզդից պատգամս գուժելով անիծանէր ըզԴեղամ,
Ուր երուանդայ կործանեալ փառք՝ Արտաշեսին կանգնեցան:
Իսկ քրմուհիք դից թերափից ըսպասաւորք մեհենեաց,
Քրմապետին ողբերգական միշ ի պատգամս ազդարար,
Թերափք եւ կուռք սեղանք զոհից սարսեալ ի դողս հրնչէին,
Անդէն նոքա քրնարահարք ի մեհենին յածելով,
Հրնչէր ի կոծս եւ ի լալիւն նոցա ողջոյն Բագարան:

Ելէք ի պար դուք քրմուհիք, ելէք գրնալ ի յանուանս,
Հարէք քրնարս անդ աղէբախ, լացէք զարքայն մեծ երուանդ.
Ըզվառս նորին դուք որ երբեմն երգէիք ի քրնար,
Ցաւէրժ ի դից հաստատութիւն զահին իւրոյ մաղթելով.
Ի Բագարան յայնժամ դիմէր միահամուռ տունն Հայոց
Երկրպագել վասն արքային, խաղաղութեան աշխարհին.
Նրւագածուք դուք պատգամաց առ սեղանով անդ զոհից,
Նրւագեցէք եւ արդ ըզմահ թագաւորին Երուանդայ:

Զի Դեղամայ դեռ եւս ափունք հրնչեն զինուց ի շաչիւնս,
Եւ քաղաքին երուանդակերտ հեծեծ պարիսպք ի հարուածս.
Գրթմ արքայդ մեծ Արտաշէս, յրնտանիս քո խնայեաջիր,
Անկաւ երուանդ . . . աւազ քաջին . . կաց ի սաստիկ վրրիժուցդ
Ի դարանին օրհասական մրոնրնչելով իրր վագր,
Թաւալգրլոր յարեան իւրում ծրփայ ընդ մահ կագելով.
Ծածկեցէք դուք զԱրշակունին զարքայն Հայոց ծիրանեաւ,
Ըզվատաբաղդն ամենեցուն թագաւորաց քաջն երուանդ: —
Ահա դիմէ քեզ արքայիդ ընդառաջել Հայաստան,
Ըզհայրենին քեզ բերելով ըզգաւազան եւ ըզթագ,
Ի գահ Հայոց բազմեցուցեալ ընդ քո խնդայ յաղթանակ.
Եւ զծիրանին արքայական, զոր ըսփածաւ Սանատրուկ,
Զբեւ արկանէ, թագաժառանգդ Արշակունեաց ի զարմէ:
Գոչեսցեն փողք, քարոզեսցեն զԱրտաշիսի ըզնոր գահ,
Բորբոքեսցին սեղանք կրառոց ի յողջակէզս եւ ի զոհս.
Եւ մատիցէ մեծ քրմապետն Հայաստանեայց առ սեղանս
Ի գոհութիւնս յաղթանակին Արտաշիսի արքայի:

ՄԿՐՏԻՉ ՊԱԼԵԱՆ

digitised by A.R.A.R.@